

ZENTAI

PROGRAMAJÁNLO

ПРОГРАМСКА ПОНУДА ЗА
ДЕЦЕМБАР

A ZENTAI THURZÓ LAJOS
MŰVELŐDÉSI-OKTATÁSI
KÖZPONT MŰSORFÜZETE

2023
DECEMBER

DECEMBER 1, PÉNTEK

19 ÓRA

ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ

A Novem Színházi Szervezet, a Zentai Magyar Kamaraszínház és a magyarkanizsai Regionális Kreatív Műhely közös előadása

Élőhomok

Képek TOLNAI OTTÓ és PETRIK PÁL motívumai alapján

Játsszák: HAJDÚ TAMÁS, PÁLFI ERVIN, MEZEI KINGA, SZILÁGYI NÁNDOR. Díszletterv: MEZEI KINGA és ONDRASCHEK PÉTER. Jelmezterv: JANOVICS ERIKA. Dramaturg: OLÁH TAMÁS. Zene: MÁRKOS ALBERT, MEZEI SZILÁRD, valamint CLAUDIO MONTEVERDI, IGOR SZTRAVINSZKI, FRANZ SCHUBERT és GEORGE ENESCU szerzeményei. Zenei munkatárs: MÁRKOS ALBERT
Rendező: MEZEI KINGA Jászai Mari- és Pataki-gyűrü díjas színművész

DECEMBER 2., SZOMBAT

18.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

**A segítsÉG EGYÜTTES
JÓTÉKONYSÁGI HANGVERSENYE**

A segítsÉG együttes tagjai: VARGA BRIGITTA – ének és fuvola, VÖRÖS CSONGOR – billentyű, KOZMA OSZKÁR – szaxofon, FÜGEDI FERENC – harmonika. Vendég: ZSOLDOS ERVIN – klarinét, gitár

Az együttes 2021-ben alakult Csantavéren azzal a céllal, hogy a rászorulókra segítsen. Mottójuk: „Ha tudsz, segíts másokon!” A koncert bevételét a Caritas által működtetett zentai Népkonyhának adományozzák. A zenekar a valamikori csantavéri Kóktél együttes tagjaiból formálódott (kivéve az énekesnőt), akik a nyolcvanas évek közepétől zenéltek együtt, és sikeresen szerepeltek több zenei fesztiválon Vajdaság-szerte, de határainkon túl is. Az új formáció a gospel zenei stílust követi, valamint az európai keresztény zenét is beépítette a dallamokba, időnként a dzsessz stílus is fellelhető zenéjükben, továbbá muzsikájuk csengése magyar népi motívumokat is hallat. Énekelnek: magyar, szerb, angol, német és héber nyelven. A hangverseny szervezője a zentai Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ és a Vöröskereszt helyi szervezete.

2. ДЕЦЕМБАР, СУБОТА

18.00 ЧАСОВА

ДОМ КУЛТУРЕ (ВЕЛИКА САЛА)

Добротворни концерт ансамбла „segítség”

Чланове ансамбла „segítség” чине: БРИГИТА ВАРГА – вокали и флаута, ЧОНГОР ВЕРЕШ – клавијатуре, ОСКАР КОЗМА – саксофон, ФЕРЕНЦ ФИГЕДИ – хармоника. Гостујући члан: ЕРВИН ЖОЛДОШ – кларинет, гитара

Овај ансамбл је оформљен у Чантавиру 2021. са циљем да помогне потребитима. Његов мото је „Помози другоме ако можеш”. Приход од концерта биће дарован посредством „Caritas”-а делујућој сенћанској Народној кухињи. Оркестар је оформљен од стране негдашњих чланова чантавирског ансамбла „Коктел” (изузев певачице), који су почев од средине осамдесетих година заједнички свирали и успешно наступали на више музичких фестивала у Војводини, али и ван наших граница. Нова формација следи нови музички стил: изводи госпел музику, а у своје напеве су уградиле и европску хришћанску музику, док се повремено у њој може опазити и џез-стилистика, при чему у њиховим мелодијама звуче и мађарски народни мотиви. Певају на мађарском, српском, енглеском, немачком и хебрејском језику.

Организатори концерта су Културно-образовни центар „Турзо Лајош” и сенћанска организација Црвеног крста.

DECEMBER 3., VASÁRNAP

16.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

Velünk kerek a világ

A „Kéz a kézben” Értelmi Fogyatékosok és Segítőik Civil Szervezet a fogyatékkal élők világnapja alkalmából megrendezi a Velünk kerek a világ című ünnepi műsorát. A rendezvényen vendégeik szerepelnek A boldog ember inge című zenés, táncos mesejátékkal. Minden érdeklődőt szeretettel várnak!

DECEMBER 3., VASÁRNAP

17.00 ÓRA

ZENTAI VÁROSHÁZA (OSZLOPCSARNOK)

Adventi gyertyagyújtás

Az adventi koszorú első gyertyájának közös meggyújtása

Az első gyertyát CZEGLEDI RUDOLF zentai polgármester gyújtja meg. Közreműködik a Musica Sacra énekkar, a Jézus szentséges szíve templom kórusa. Vezényel: JENOVÁN FLÓRIÁN karnagy

DECEMBER 8., PÉNTEK

17.00 ÓRA

Bibliai tájakon

Kréta, Filippi és Róma

GYULAI BÉLA lelkész ismeretterjesztő előadása

DECEMBER 8., PÉNTEK

19.00 ÓRA

ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ

tIlszapArt-estek programsorozat

Szabadító – Ha erősebb a remény mint a kételyek

Filmvetítés és beszélgetés

HAJNAL GERGELY rendezővel és MEZEI SZILÁRD zeneszerzővel
OLÁH TAMÁS beszélget

Rendező: HAJNAL GERGELY
Producer: CSORTOS SZABÓ SÁNDOR
Író: HAJNAL GERGELY, PETRIK ANDRÁS
Operatőr: PETRIK ANDRÁS
Zeneszerző: MEZEI SZILÁRD
Szereplő: LÓLÉ ATTILA

A nehéz sorsú családból származó, kábítószerfüggő Attila összesen hat és fél évet töltött börtönben, ahonnan megtért keresztényként szabadult. Elhatározta, hogy soha többet nem lép a bűn útjára, leteszi a drogokat, és felhagy a bűnözéssel. Azt fontolgatja, hogy belép a bencés szerzetesrendbe, de vonzza az a lehetőség is, hogy párkapcsolatban éljen, és családot alapítson. Ahhoz, hogy a dilemmájára választ találjon, meg kell küzdenie múltja démonaival is. Megtéréseinek történetét Hajnal Gergely filmje a szerzetesekkel, elítéltekkel, barátokkal és Attila édesanyjával folytatott beszélgetésekből bontja ki.

16 éven aluliak számára nem ajánlott

DECEMBER 9., SZOMBAT

15.00 ÓRA

ZENTAI ALKOTÓHÁZ

Képregény Karaván

Kertész Sándor képregénykutató képregénynépszerűsítő-előadása

Kik és miért rajzolnak képregényeket? Különböző korszakokban milyen megjelenési lehetőségeik voltak a képregényrajzolóknak? Milyen a jelene és mi lehet a jövője a képregénynek? Ezekre a kérdésekre igyekszik választ adni előadásában Kertész Sándor képregénykutató. Megismerhetjük továbbá a Vajdasági Magyar Képregény Társaság megalakulásának céljait és további terveit, valamint az érdeklődők a Black Village Comics 2080 című minisorozat alkotási folyamatáról beszélgethetünk az alkotókkal.

DECEMBER 9., SZOMBAT

19.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

Zengő Vajdaság

Kóruszenei est

A Zengő Vajdaság egy olyan koncertsorozat, amelyen vajdasági kórusok és énekegyüttesek lépnek fel, bemutatva egy-egy tájegység kulturális és etnikai jellegzetességeit. A projekt 2022-ben került első alkalommal megrendezésre. Célja a kórusének hagyományának ápolása, más nemzetek és nemzeti kisebbségek kultúrájának megismerése, valamint az énekkarak közti együttműködés és ismerkedés elősegítése. A hangversenyeket ebben az évben Zentán (a projekt felelőse, a Musica Tisiana énekegyüttes székhelyén), Csókán és Verbászon rendezik meg a következő énekkarak részvételével: Musica Tisiana énekegyüttes, Líra női kar (Törökkanizsa), Musica viva kamarakórus (Bácsspétrőc), Juventus vegyes kar (Temerin) és a Bački pevači kórus (Verbász). A koncertsorozat fő támogatója a Tartományi Művelődési, Tájékoztatási és Vallási Közösségi Titkárság, valamint Zenta község önkormányzata.

9. ДЕЦЕМБАР, СУБОТА

19.00 ЧАСОВА

ДОМ КУЛТУРЕ (ВЕЛИКА САЛА)

Распевана Војводина

Вече хорске музике

„Распевана Војводина” је концертни серијал у којем учествују вокални ансамбли и хорови са подручја Војводине који појединачно представљају разне културне и етничке специфичности са различитих подручја покрајине. Пројекат је први пут реализован 2022. године са циљем да се негује хорска традиција, упозна култура других народа и националних мањина кроз сарадњу и дружење међу хоровима. Концерти ове године одржаће се у Сенти (седиште пројекта), Чоки и Врбасу, а учесници су: вокални ансамбл „Musica Tisiana” (Сента, „домаћин” пројекта), женски хор „Лира” (Нови Кнежевац), камерни хор „Musica viva” (Бачки Петровац), мешовити хор „Juventus” (Темерин) и хор „Бачки певачи” (Врбас). Главни покровитељ пројекта је Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, као и локална самоуправа Сента.

DECEMBER 10., VASÁRNAP

16.00 ÓRA

ZENTAI ALKOTÓHÁZ

A művészetek és a művészek találkozója

Lámpás

A XIV. Nemzetközi Művészeti Műhely kiállításának ünnepélyes megnyitója

A kiállításmegnyitón koncertet ad a **Mezei Szilárd Ring Consort**
A szervezők minden érdeklődőt szeretettel és meglepetéssel várnak!

DECEMBER 10., VASÁRNAP

17.00 ÓRA

ZENTAI VÁROSHÁZA (OSZLOPCSARNOK)

Adventi gyertyagyújtás

Az adventi koszorú második gyertyájának közös meggyújtása. Gyertyát gyújt GERE KATALIN kajakozó. A műsorban közreműködik a zentai **Musica Tisiana énekegyüttes**. Vezényel BÍRÓ M. KINGA

DECEMBER 11., HÉTFŐ

18.30 ÓRA

JÉZUS SZENTSÉGES SZÍVE TEMPLOM

A Kaláka együttes adventi koncertsorozata a Tisza mentén

„Szabad-e bejönni ide betlehemmel?”

Mikor a betlehemesek karácsonykor házról házra járnak, üdvözlőversük végén ezt kérdezik: „Szabad-e bejönni ide betlehemmel?” A budapesti Kaláka együttes karácsonyi hangversenyének kerete ez a betlehemes játék. A műsorban elhangzanak magyar és más nemzetiségű karácsonyi népdalok, régi egyházi énekek, karácsonyi versekre írott Kaláka-dalok, amelyekkel ilyenkor, adventkor az együttes immár két és fél évtizede házról házra, templomról templomra,

iskoláról iskolára jár, és minden évben legalább egy hetet határon túli magyarlakta vidéken tölt. A világhírű Kossuth-díjas együttes ezúttal a zentai Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ szervezésében az alábbi öt településen ad hangversenyt: Horgos, Zenta, Tornyos, Padé és Csóka. A belépés ingyenes.

A vajdasági koncertsorozat támogatói:
OTP Bank Nyrt., Zenta Község Önkormányzata

DECEMBER 11., HÉTFŐ

19.00 ÓRA

ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ

tIlszapArt-estek

Ketten a pArton – Avagy ismerjük meg színészeinket

KRIZSÁN SZILVIA és VEREBES JUDIT színművészek beszélgetnek egymással szakmáról, életéről, hivatásról

DECEMBER 12., KEDD

16.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

Házhoz megy a Zenede

A Házhoz megy a Zenede Oktatási Centrum a felnövekvő generáció számára kíván ablakot nyitni a zene sokszínűségére, és ösztönözni a gyermekeket a hangszeren való tanulásra az élő zene és a play-back-mentes muzsikálás reményében. Az interaktív előadások bemutatják a könnyűzene kialakulását, fejlődését az 1920-as évektől napjainkig. A legendás zenetörténeti személyiségeket megidézi: Bordás József, A Házhoz megy a Zenede Oktatási Centrum művészeti vezetője, Artisjus-díjas zenetanár, dobművész; Nagy Zoltán, aki Zséda, Kasza Tibi, Freddi, Pápai Joci és még számos más zenekar gitárosként lett ismert; Baricz Gergő, az X-Faktor felfedezettje, zenetanár, a hazai rockélet szerves része; Kovács Felicián, Kovács Kati és a Well Hello együttes zongoristája, billentyűse; és Köpöncei Dániel, basszusgitáros, előadóművész, az MTVA Lottó-Show zenekarának és számos hazai nagyprodukciónak a tagja. A Házhoz megy a Zenede Oktatási Centrum előadása a Magyar Kultúráért Alapítvány és a Petőfi Kulturális Ügynökség támogatásával valósul meg.

DECEMBER 13., SZERDA

18.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

Add tovább!

A Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ néptáncosainak, népzénekeinek és énekeseinek karácsonyváró ünnepi műsora

DECEMBER 15., PÉNTEK

18.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

Diákhangverseny

A zentai Stevan Mokranjac Alapfokú Zeneiskola tanulóinak hagyományos félévzáró hangversenye

15. ДЕЦЕМБАР, ПЕТАК

18.00 ЧАСОВА

ДОМ КУЛТУРЕ (ВЕЛИКА САЛА)

Ђачки концерт

Традиционални полугодишњи концерт ученика Основне музичке школе „Стеван Мокрањац”

DECEMBER 15., PÉNTEK

18.00 ÓRA

ZENTAI VÁROSI MŰZEUM (KÉPTÁR)

Kárpát-medencei hímzett nemez

A kecskeméti székhelyű Duna–Tisza Közi Népművészeti Egyesület karácsonyi néprajzi kiállítása

Megnyitja: ID. VIDÁK ISTVÁN textilművész, akadémikus, a Népművészet Mestere és NAGY MARI textilművész, a Népművészet Mestere. Népzenei összeállítással közreműködnek a zentai Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ vonós csoportjai

A Duna–Tisza Közi Népművészeti Egyesület, a Rozetta Kézműves Társaság és a Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási Központ együttműködésében Zentán is bemutatásra kerül az a pályázati kiállítás, amelynek a válogatott anyagát először a kecskeméti Népi Iparművészeti Múzeumban láthatta a közönség. Az anyaországban működő nemezelőkön és hímzőkön kívül a pályázat megszólította a Kárpátalja, Erdély és a Vajdaság településein működő kézműves-egyesületeket és egyéni alkotókat is. A Kárpát-medence széles térségének résztvevői között jelentős számban a Zentáról, Adárról, Tornyosról, Topolyáról, Péterrévről benevezők gazdagítják a kiállítást sikeres alkotásaikkal. Ennek is köszönhető, hogy a kiállítás eljuthatott hozzánk, Zentára, amely 1991-ben házigazdája volt az akkor tízéves nemeztalálkozóknak, akárcsak a hagyományos karácsonyi néprajzi kiállításoknak napjainkig. Nagyon örülünk, hogy Vidák István és Nagy Mari textilművészek gyűjtési és műhelymunka-tapasztalataik, több évtizedes barátságunk és szakmai kapcsolatunk segítségével a népi iparművészet e különösen szép területén ezúttal is utat mutathatunk kézműveseinknek. A kiállítás 2023. december 15-e és 2024. január 31-e (hétfő és vasárnap kivételével munkanapokon 9.00–14.00 óra) között látogatható. Belépés díjtan, bejelentkezés a 024/811-348-as telefonszámon Nagy Abonyi Ágnesnél.

15. ДЕЦЕМБАР, ПЕТАК

18.00 ЧАСОВА

ГРАДСКИ МУЗЕЈ (ГАЛЕРИЈА)

Божићна изложба

Везом украшена пустована вуна из Карпатског басена

Изложбу отварају: текстилни уметник, мајстор примењене уметности и академик ИШТВАН ВИДАК (ст.) и МАРИЈА НАЂ, текстилна уметница, мајстор примењене уметности

Фолклорно-музичким компендијумом у програму учествују чланови млађе и старије генерације гудача Културно-образовног центра „Турзо Лајош”

Захваљујући сарадњи Примењено-уметничког удружења „Између Дунава и Тисе” из Кечкемета и Рукотворилачког удружења „Розета” из Сенте, као и сенћанског Културно-образовног центра „Турзо Лајош”,

овом приликом ће у сенћанском Градском музеју гостовати конкурсна изложба везених пустованих рукотворина, а која је по први пут била приређена и представљена публици у Музеју примењене уметности у Кечкемету. Осим уметника за текстил (специјализованих за пустовање вуне и орнаментиста верзираних у технику веза) овом конкурсном изложбом били су позвани индивидуални ствараоци и уметници, као и рукотворилачка удружења са широког подручја Карпатског басена – из Мађарске, Закарпатја, Трансилваније и Војводине – да доставе радове од везом украшене пустоване вуне. Поставка ће захваљујући пријављенима бити приказана и у Сенти, пошто изложбу својим радовима обогаћују и наши рукотвориоци из Сенте, Аде, Торњоша, Бачке Тополе и Бачког Петровог Села. Године 1991. овде је био уприличен Десети филцерајски сусрет, а почев од прве Божићне етнографске изложбе наш излагачки простор је одувек била Галерија сенћанског Градског музеја. Веома се радујемо што скупа са искусним текстилним уметницима, мајсторима примењене уметности, сакупљачима етнографске грађе, те водитељима рукотворилачких радионица Иштваном Видаком и Маријом Нађ, а посредством наше дугогодишње стручне сарадње и дружења, и овога пута заједнички можемо допринети квалитетнијем упражњавању савремене рукотворачке делатности у овој изузетно лепој категорији текстилне уметности.

Божићна изложба везених пустованих рукотворина Карпатског басена за посетиоце је отворена од 15. децембра 2023. до 31. јануара 2024. године у периоду од 9.00 до 14.00 часова (осим понедељка и недеље). Улаз је бесплатан. Најава код етнолога Агнеш Нађ Абоњи на телефон 024/811-348.

DECEMBER 16., SZOMBAT

19.00 ÓRA

ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ

A Zentai Magyar Kamaraszínház új előadásának nyilvános próbája

Görgey Gábor: Handabasa avagy A fátyol titkai

Komédia Vörösmarty Mihály művei alapján

Szereplők: Ligeti Sándor, táblabíró – DÉVAI ZOLTÁN; Vilma, nevelt leánya – VEREBES JUDIT; Lidi, Vilma szobalánya – LÁSZLÓ JUDIT; Katica, veterán nyelvújító – MEZEI KINGA; Hangai Sándor, hősszerelmes – LÁSZLÓ ROLAND; Rigó Dezső, lézengő fiatal – SZILÁGYI ÁRON; Kacor Dezső, lézengő fiatal – HAJDÚ TAMÁS; Guta Gergő, lézengő fiatal – VIRÁG GYÖRGY. Díszlet- és jelmeztervező: ONDRASCHEK PÉTER. Dramaturg: GÓLI KORNÉLIA. Koreográfus: CRNKOVITY GABRIELLA. Zeneszerző: SZERDA ÁRPÁD

Rendező: LÁSZLÓ SÁNDOR m. v.

DECEMBER 17., VASÁRNAP

19.00 ÓRA

ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ

A Zentai Magyar Kamaraszínház új előadásának nyilvános próbája

Görgey Gábor: Handabasa avagy A fátyol titkai

Komédia Vörösmarty Mihály művei alapján

Rendező: LÁSZLÓ SÁNDOR m. v.

DECEMBER 17., VASÁRNAP

17.00 ÓRA

ZENTAI VÁROSHÁZA (OSZLOPCSARNOK)

Adventi gyertyagyújtás

Az adventi koszorú harmadik gyertyájának közös meggyújtása. Gyertyát gyújt IVKOVIC RÓBERT zentai diakónus

A műsorban fellépnek a zentai betlehemesek HORVÁTH LÁSZLÓ vezetésével, GULYÁS BOGLÁRKA a *Szállást keres a szent család* című előadásával, valamint az Ispiláng leánykórus és a Pöndöly asszonykórus

DECEMBER 19., KEDD

17.00 ÓRA

ZENTAI ALKOTÓHÁZ

A Zentai Diáksegélyező Egyesület éves közgyűlése

DECEMBER 19., KEDD

19.00 ÓRA

ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ

*A Novem Színházi Szervezet és a Zentai Magyar
Kamaraszínház koprodukciós előadása*

Kai Hensel: Klamm háborúja

Monodrámá

Fordította: Kovács Kristóf

Klamm szerepében: LÁSZLÓ SÁNDOR

Rendező: MEZEI KINGA, Jászai Mari-
és Pataki-gyűrű díjas színművész

DECEMBER 20., SZERDA

19.00 ÓRA

ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ

*A Novem Színházi Szervezet és a Zentai Magyar
Kamaraszínház koprodukciós előadása*

Kai Hensel: Klamm háborúja

Monodrámá

Fordította: Kovács Kristóf

Klamm szerepében: LÁSZLÓ SÁNDOR

Rendező: MEZEI KINGA, Jászai Mari-
és Pataki-gyűrű díjas színművész

DECEMBER 22., PÉNTEK

17.00 ÓRA

ZENTAI ALKOTÓHÁZ

Rózsafüzér

MSGR. NAGY JÓZSEF esperes-plébános
hitismeret-terjesztő előadása

DECEMBER 22., PÉNTEK

17.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

Ki mit tud?

A zentai Közgazdasági és Kereskedelmi Iskola
karácsonyi vetélkedője

22. ДЕЦЕМБАР, ПЕТАК

17.00 ЧАСОВА

ДОМ КУЛТУРЕ (ВЕЛИКА САЛА)

Ко шта зна?

Новогодишњи надметање ученика сенћанске
Економско-трговинске школе

DECEMBER 24., VASÁRNAP

10.00 ÓRA

ZENTAI VÁROSHÁZA (OSZLOPCSARNOK)

Adventi gyertyagyújtás

Az adventi koszorú negyedik gyertyáját RECSKÓ BÉLA
Pro Urbe életműdíjas festőművész gyújtja meg

Verset mond TÖRÖK LUCA,
a Thurzó Lajos Általános Iskola tanulója

DECEMBER 27., SZERDA

19.00 ÓRA

ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ

*A Zentai Magyar Kamaraszínház új előadásának nyilvános próbája***Görgey Gábor: Handabasa
avagy A fátyol titkai**

Komédia Vörösmarty Mihály művei alapján

Rendező: László Sándor

DECEMBER 29., PÉNTEK

19.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

Év végi táncgála

A műsorban fellépnek a Merkur-Midnight táncegyüttes zentai és moholi táncosai

DECEMBER 30., SZOMBAT

19.00 ÓRA

MŰVELŐDÉSI HÁZ (NAGYTEREM)

**A Zentai Fúvószenekar
évváró hangversenye**

Vezényel MASA TIBOR karnagy

30. ДЕЦЕМБАР, СУБОТА

19.00 ЧАСОВА

ДОМ КУЛТУРЕ (ВЕЛИКА САЛА)

**Концерт за крај године
Сенћанског дувачког оркестра**

Диригент: ТИБОР МАША

NÉPI KALENDÁRIUM

December – Karácsony hava vagy Bak hava ~ Teelő hó

December a Bak csillagkép jegyében a téli napforduló hava

A sötétség gonosz, rontó erőinek, a boszorkányoknak, az embert és állatot pusztító betegségeknek távoltartása, „a megható és az újjászülető nap gyengeségét” kihasználó, ártó szellemek járásának, tevékenységének ideje ez, mikor is erejüket a természetfeletti erővel rendelkező zöld fával törik meg, főleg akkor, ha fény, tűz veszi körül.

A mágia, a szerelmi varázslás és jóslás, a mágikus célra készített tárgyak (lucaszék, lucaostor) felhasználásának ideje, a szómágiás köszöntők, a regölés, az egész évre szóló időjárás-, termékenyséj jóslás ideje december hava. Ugyanakkor a földműves lakosság pihenő ideje, az az idő, amikor ráér vidámabb dologgal is foglalkozni, „magát múlatni”.

December időjárására mutatnak az országszerte felbukkanó rigmusok: „November, december, lábon áll a hóember” (Vörösmart), „Még a kócos kutya is a téli bundáját vette fel decemberben” (Verbász), „Nem is tél a tél, ha nincsen szél” (Verbász), „Foga van a télnek” (Kupuszina), „Nem eszi meg a kutya a telet” (Szlávia).

December időjárása az elkövetkező esztendő időjárására vonatkozóan sok mindent elárul, például ha az eleje, vége sáros, enyhe, akkor a tél március elsejéig tart, ha végig hideg a hónap, akkor korán kitavasodik. Ha pedig december első fele enyhe, akkor szigorú, hideg télre kell számítani. „Hideg december, korai tavaszodás” (Báság).

Ami a termést illeti, a rigmus szerint: „Hideg, havas december, jó termést vár az ember.” Vagy: „Nedves télhó, üres hordó.”

December 25. – Karácsony napja

Karácsony napja dologtiltó nap. Semmit sem szabad dolgozni, még seperni sem a házban, az istállóból a trágyát kihordani vagy a jószágot a jászoltól eloldani. Főzni sem szabad. Székelykéven a még előző nap befűtött kemencében melegítették fel az ételt. A szárma különben is többször felmelegítve ízletesebb. Szerémségben, Ürögön a húsleves mellett csak kocsonyát fogyasztottak. A jó gazda és gazdasszony már az előző napokban mindent el- és bekészített embernek, állatnak.

Karácsony napján Székelykevéen megvendégelték a szolgát, asztalhoz ültették, meg is ajándékozták. A gyermekek is a nagy asztalnál étkeztek, nem külön a macskaasztalnál, mint hétköznap. Megszűnt a böjti tilalom is, lehetett enni, inni. E naphoz dramatikus játékok is kapcsolódtak. A székelyeknél „a betlehemi szolgálat” és a huszárok játéka.

Székelyeink A huszárok nevű karácsonyi játékot még Bukovinából hozták. A huszárok játékban saját ünneplő öltözetükben szerepeltek a könyvesek és az előfutár, csak a kalapjuk volt fölpántlikázva, a mellükön kereszt alakban szalag kötve. A huszárok ráncos csizmát, szűk katonanadrágot, sötétkék, zsinóros atillát viseltek. Fejükön piros csákó, mellükön keresztben szalag, szalagok lógtak le a térdükig. Oldalukon kard felszalagozva. A csobánok csizmát, esőköpenyt viseltek. Az első csobán, Jenő, fekete bundás álarcot, cilinderszerű süveget hordott, melyet tollseprűvel és mással díszített, hogy elriasszon mindenkit. Még csengői is voltak, hat, hosszú nyelű seprűje, hogy seperjen a csoport előtt. Görbe botjával elkapott és magához húzott egy-egy lányt. Menekültek is előle. A második csobánnak, Tátinak, fehér bundából készült álarca és kolompjai voltak. Táti öreg, púpos hátú, esetlen öreg személy.

Székelykevéen ezen a napon rendszerint tovább aludtak a szokásosnál. Elementek a templomba. A tízórás nagymise után útnak indultak a betlehemezők, éjjel tíz-tizenegy óráig járták a falut. Minden házba bementek, ha beengedték őket, illetve engedélyt kaptak a háziaktól az ünnepi színjáték előadására. Jutalmul kolbászt, pálinkát, esetleg pénzt kaptak.

A Bánságban, Szerémségben egyfajta pásztorjátékot adtak elő, már a karácsonyt megelőző héten járták vele a falut. Három juhász és egy fehérbe öltözött angyal alkotta a csoportot. Az angyal vitte a betlehemet, amelyben bárányok és csacsi is volt. Énekeltek. Az angyal nyitott be a házba, megkérdezte, hogy beeresztik-e a betlehemeseket. Igenlő válaszra belépett az első juhász, és megkezdődött a tréfás elemekkel is bővelkedő színjáték.

A Bánságban azt mondják, hogy aranyvíz van a kútban, aki iszik belőle reggel, egészséges lesz. Törökkanizsán, Királyhalmán, Baranyában nem törnek diót e napon, mert szerencsétlen lesz az illető, egész évben sok edényt fog törni.

Szerémségben azt ajánlják, hogy a két karácsony – nagykarácsony és kiskarácsony, azaz újév – között ne nézzen, lásson senki nyers fonalat, mert szemfájós lesz.

